

**‘અવકાશ વિજ્ઞાન ક્ષેત્રે ભારતની સફળતા
પચાવવી ધેણું દેશો માટે મુશ્કેલ બની છે’**

અમદાવાદ, મંગળવાર
ગુજરાત નેશનલ લોયુનિવ સટી ખાતે આજે 'સ્પેસ એપ્લિકેશન સેન્ટર
(સેક)'ના પૂર્વ ડિરેક્ટર અને ઈસરોના વિશાળી તપણ મિશ્રાનું વ્યાપ્ત્યાન
યોજાયું હતું. 'ઈન્ડિયન લુભન સ્પેસ પ્રોગ્રામ એન્ડ ઈટ્રેસ ઈપ્પ્લિકેશન'

વિષય પર બોલતા તેમણે ૨૦૨ રમાં યોજનારા ભારતના સાથે અવકાશ પ્રવાસ ગગનયાન અંગે માહિતી આપી હતી. સાથે તાજેતરમાં જ ભારતે કરેલા એન્ટિ સેટેલાઈટ મિસાઈલ ટેસ્ટથી પણ મના દેશોને કેવી અસર થઈ તેની પણ સમજૂતી આપી હતી.

૨૦૨૨માં લોન્ચ થનારા ગગનયાનના એસ્કેપ પોડનું સફળતાપૂર્વક પરીક્ષણ થઈ ચૂક્યું છે : સ્પેસ એપ્લિકેશન સેન્ટર (સેકુ)ના પૂર્વ ડિરેક્ટરે વિજ્ઞાનની વાતો કરી

તપન મિશ્રાએ કહ્યું કે, સ્પેસ મિશનમાં કાઈસિસના સમયે અસ્કેપ પ્લાન ખૂબ મહત્વનો હોય છે. કારણ કે તેમ સફળતા ન મળે તો આપણે સારા અવકાશ સંશોધકો ગુમાવાનો વારો આવી શકે. મારે ગગનયાનની તૈયારી સાથે એસ્કેપ પ્લાનની પણ તૈયારી અનિવાર્ય છે. અવકાશમાં રવાના થયેલું મિશન અધ્યવચ્ચે કોઈ દર્દુટનાનો ભોગ બને તો એ વખતે અવકાશયાત્રીઓ જે પ્લાન (ગુંબજ) માં બેસીને બહાર નીકળી શકે તેને એસ્કેપ પ્લાન કહેવામાં આવે છે.

ભારતે થોડા દિવસ પહેલા જ એન્ટી-
સેટેલાઈટ (એસેટ) મિસાઈલનું સફળ
પરીક્ષણ કર્યું છે. અમેરિકી અવકાશ
સંશોધન સંસ્થા નાસાએ તેની ટીકા કરી
છે. એ વિશે વાત કરતાં ડૉ. મિશ્રાએ કહ્યું
હતુ, જ્યારે તમે કોઈપણ ક્ષેત્રે બીજી સંસ્થા
કે વ્યક્તિના પ્રતિસ્પદ્ધિ બનો છે ત્યારે
તમારે સારા કામ માટે પણ ટીકા સહન
કરવી પડે છે. તેવી જ રીતે ભારત અને
ઇસરોને એન્ટી સેટેલાઈટ મિશન માટે
નાસા જેવી સંસ્થાની આલોચના સહન
કરવી પડી રહી છે. આ મિશન કોઈપણ
દેશની સુરક્ષા વ્યવસ્થાને તોડી પાડવા કરાયું
નહોતું. આ મિશન ભારતના

વિજ્ઞાનીઓની સફળતા અને ક્ષમતાની નિશાની છે. જે ચોક્કસ બીજા દેશો માટે પચાવવી મુશ્કેલ હોઈ શકે છે. કોઈ દેશ દ્વારા સુરક્ષા માટે અવકાશી ભિશન યોજે ત્યારે અવકાશી કયરા (સ્પેસ ટેલરી)ના વાત કરવી એ ધોરણ નથી, જે નાસા અત્યારે કરી રહી છે.

અવકાશયાત્રીઓ માટે સામાન્ય દેખાતો સ્પેસ શૂટ લાખો રૂપિયાના ખર્ચે બનતો હોય છે. અંતરિક્ષમાં જતા એસ્ટ્રોનાન્ટ માટે સેફ્ટી સાથે તેમના શૂટનું પણ ખૂબ મહત્વ હોય છે, શૂટમાં જે ટલી વધારે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરવામાં આવે તે ટલો ફાયદો તેમને મળે છે. શૂટમાં ટેકનોલોજીના ઉપયોગથી એસ્ટ્રોનાન્ટની કામગીરી સહેલી બની શકે છે. શૂટ સાથે મેડિકલ, પેરાશૂટ અને બીજી ઘણી બાબતો હાઈ ટેકનોલોજીથી સજ્જ હોવી જરૂરી છે.

વિજ્ઞાનમાં વારંવારના પ્રયોગોનું મહત્વ
 સમજીવતા તેમણે ઉમેર્યુ હતુ કે આવા એક
 સફળ પરિક્ષણથી સંતોષ માનવો જોઈએ
 નહીં, કારણ કે સ્પેસ ભિશનને અસર કરતા
 બીજી પણ ઘણા પરિબળો છે. જ્યારે અંતરિક્ષ
 ભિશન સાથે જોડાયેલા વૈજ્ઞાનિકો ઉત્તરાંશ
 સમયે બીજી દેશમાં ઉત્તરે છે, ત્યારે જે તે
 દેશને પોતાના વૈજ્ઞાનિ માનવાની જવાબદારી

હોય છે. તમની સાથે ખરાબ વ્યક્તિ. સ્પેસને લઈને સ્પેસ લાણો બંગ બને છે. સ્પેસને લઈને લોકોને કેટલીક ભામક માન્યતાઓ હોય છે. એ દૂર થાય એટલા માટે પણ વારંવારના પ્રયોગો થવા જોઈએ. એવી એક વ્યાપક ગેરમાન્યતા છે કે નીલ આર્મ સ્ટ્રોગ જ્યારે ચંદ્ર પરથી આવ્યા ત્યારે એક પથ્થરનો દુકડો સાથે લાવ્યા હતા, જેના કારણે તમને એકસાઈઝ વાળાનો સામનો કરવો પડ્યો હતો! હકીકતે આવું કશું બન્યું ન હતું.

પૂર્વ સાંસદ સવશીભાઈ
મકુવાળાનું જૈફવયે અવસાન

અમદાવાદ, મંગળવાર
 સુરેન્દ્રનગર જિલ્લાના ભૂતપૂર્વ સાંસદ
 સરવરીભાઈ મકવાણાનું મંગળવારે ૬૦
 વર્ષની છેફ વયે સાયલા તાલુકાના ધજીણા
 ગામે અવસાન થયું હતું. ચોટીલા-સાયલા
 સંયુક્ત બેઠક હતી તે સમયે તેઓ એક ટર્મ
 માટે ધારાસભ્ય પણ બન્યા હતા. અને સાયલા
 તાલુકા પંચાયત પ્રમુખ પણ બન્યા હતા.
 તેઓ સાંગીભર્યું જીવન જીવવા માટે
 રાજકીય વર્તુળો અને સમાજમાં ખૂબ લોકપ્રિય
 હતા.